

Националниот превентивен механизам на ден 23-24.11. 2017 година спроведе последователна ненајавена посета на Затворот Струмица. Посетата беше спроведена во рамки на мандатот и надлежностите кои произлегуваат од Факултативниот протокол кон Конвенцијата против тортура и друго свирепо, нечовечко или понижувачко постапување или казнување и Законот за народниот правобранител.

Националниот превентивен механизам посетата на Затворот Струмица ја спроведе во неколку чекори, согласно Правилникот и Методологијата за вршење превенција од тортура и друг вид на сурово, нечовечко или понижувачко постапување или казнување.

Тимот на НПМ наиде на добра соработка и кооперативност од страна на службените лица вработени во Затворот Струмица, кои овозможија непречен пристап до сите простории и инсталации и увид во бараната документација. Во моментот на посетата, во Затворот Струмица имаше вкупно 85 лица на издржување на казна затвор, додека пак, 17 лица беа во бегство.

За време на посетата на Затворот Струмица, Тимот на Националниот превентивен механизам посвети особено внимание на материјалните услови на оваа казнено-поправна установа и сите сместувачки капацитети заедно со останатите дополнителни и надворешни простории.

Затвор Струмица не располага со посебни простории за прием на осудени лица (приемно одделение), ниту пак со просторија за спроведување на претрес на осудените лица при прием во Установата. Од разговорите со осудените и службените лица, беше констатирано дека продолжува праксата новопримените лица да бидат сместени одреден период во просториите за изолација/самиците, пред да бидат распоредени во просториите во соодветното одделение – отвореното или полуотвореното. Националниот превентивен механизам укажува дека ваквиот начин на сместување на различни категории осудени лица во просториите за излолација (новопримени и лица на издржување дисциплинска мерка упатување во самица) доведува до можна криминогена инфекција, со што постои можност од намалување на крајниот резултат/целта на самото сместување во овој дел од Затворот.

Тимот на НПМ за време на посетата изврши индивидуални и групни разговори со повеќе осудени лица, кои имаа за цел испитување на постапување, односно третманот на службените лица спрема осудениците, како и утврдување на степенот на почитување на правата на осудените лица.

Поголем број од осудени лица, односот на службените лица го оценија како добар и коректен, но сепак имаше дел од осудените лица кои истакнаа дека припадниците на затворската полиција се случува да се однесуваат дрско и навредливо кон нив, па дури и да употребат физичка сила, удирајќи ги со „шлаканици или боксови“ по разни делови од телото. Некои од осудените лица кажаа дека, најчесто службените лица од затворската полиција употребуваат физичка сила врз осудените лица кои се на издржување дисциплинска казна- самица.

Имено, за времето додека се во самица се случувало некои од осудените лица, поради најразлични, според нив понекогаш и банални причини (пр. долготрајно свонење на свончето за повикување или поради тропане по вратите од самиците, во случај кога службените лица можеби не го слушнале свонењето), да бидат удирани од полициските службеници, наводно за да се смират, а тоа најчесто се прави со издвојување на лицето во една од ќелиите, надвор од очите на останатите осудени лица што во моментот, исто така издржуваат дисциплинска казна-самица.

Тимот на НПМ изразува сериозна загрижност во однос на ваквите наводи, особено и поради фактот што од страна на службените лица беше добиена информација дека од поставениот видео надзор во Установата не работат камерите што се поставени токму во делот на самиците. Во оваа смисла, Тимот на НПМ укажува дека е забранет секој облик на мачење, нечовечко или понижувачко однесување и казнување и дека е потребно службените лица во односот со осудените лица целосно да го почитуваат нивниот интегритет и човековата личност и да го заштитат нивниот психофизички и морален интегритет, додека управата на Затворот да ги преземе сите неопходни мерки за да се испитаат сите наводи и информации за евентуално несоодветно поведение на службените лица. Исто така, потребно е управата на Затворот да преземе конкретни мерки и активности, со кои би ги охрабрила сите осудени лица да ги пријавуваат случаите на несоодветно постапување на службените лица кон нив.

Службените лица, исто така се пожалија и на малиот број на вработени во однос на бројот на осудени лица кои издржуваат казна затвор. Притоа, од разговорите, а евидентно и од дадените на увид листи на вработени лица во Затворот, во КПУ Затвор Струмица има недостиг од кадар од женски пол и тоа конкретно во Секторот за обезбедување, што доведува до состојба, предвидениот претрес врз женските лица кои доаѓаат на посета на затвореник, да не биде воопшто спроведен, што од друга страна ја доведува во прашање безбедноста во установата.

По добиени информации за можна прекумерна употреба на сила и нанесување на телесни повреди од страна на затворската полиција врз едно од осудените лица, Тимот на НПМ заедно со надворешните соработници за време на посетата презеде активности за целосно испитување на случајот.

Во оваа смисла, од страна на надворешните соработници невропсихијатар и спец. по медицинска психологија беше извршен психијатриски преглед и психолошко тестирање на осуденото лице, а беше извршен увид и во медицинската документација, односно во здравствениот картон на осуденото лице. Од страна на надворешниот соработник форензичар беше извршен и физички преглед, а исто така од страна на членовите на НПМ тимот беше извршен увид во книгата за евиденција на употреба на средства за присилба и беа спроведени повеќе разговори со други осудени лица, во однос на конкретниот случај.

Надворешните соработници по направената целосна психијатриска експлорација и севкупно клиничко психолошко тестирање констатираа дека се работи за психопатски структурирана личност (растројство на личноста), кај која настанала акутна психотична декомпензација со доминација на агресивно и деструктивно однесување, во моментот на прегледот апсихотичен. Препорака на надворешните соработници до медицинскиот персонал на Затворот, е да се продолжи со психијатриската терапија и повремено психијатриско следење (контроли).

Од друга страна, од извршениот преглед од страна на докторот форензичар беше констатирано дека на денот на посетата нема видливи физички повреди. Тимот на НПМ изврши разговори и со поголем број осудени лица кои истакнаа дека се работи за лице коешто е склоно кон агресивно-деструктивно однесување и самоповредување.

Како резултат на реализираната посета, Националниот превентивен механизам подготви извештај во кој ги констатираше состојбите и даде соодветни препораки упатени до Управата за извршување на санкциите и до директорот на Затворот Струмица, со цел да се елиминираат недостатоците и ризиците.